

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/34/2020
Identifikačné číslo spisu: 5815205790
Dátum vydania rozhodnutia: 30.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5815205790.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mgr. Bc. S. F., bývajúceho v C. zastúpeného A., advokátom so sídlom v M., proti žalovanej K. so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o zaplatenie X XXX € . s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp.zn. X C XXX/XXXX, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2019 sp.zn. X Co XX/XXXX., takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. apríla 2018 č.k. 7 C 271/2015-145 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby bola žalovaná zaviazaná zaplatiť mu 1 500 € ako náhradu za škodu, ktorá mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci v súvislosti s jeho trestným stíhaním. Rozhodnutie založil na závere, že žalobca v spore nepreukázal základné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci [existenciu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, vznik majetkovej a nemajetkovej ujmy, resp. príčinnú súvislosť medzi jeho trestným stíhaním a škodou (výdavkami žalobcu, ktoré podľa jeho tvrdenia musel vynaložiť na úhradu odmeny advokáta za vypracovanie právneho rozboru týkajúceho sa jeho trestného stíhania)].

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. apríla 2019 sp.zn. 8 Co 20/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. V odôvodnení uviedol, že žalobca súdu prvej inštancie neopodstatnene vytýka, že mu neumožnil realizáciu jeho práva na tzv. záverečnú reč (§ 182 CSP). Zo zápisnice o pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 9. apríla 2018, totiž vyplýva, že súd prvej inštancie v súlade so zákonom vyzval strany sporu, aby predniesli záverečné reči a obe strany túto možnosť využili. Odvolací súd konštatoval, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa

posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a určujúcim kritériom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. V danej veci došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Vzhľadom na to sa odvolací súd nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neexistencii nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. V zhode so súdom prvej inštancie ale dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a v spore nepreukázal nárok na náhradu škody (jeho výdavky v súvislosti s trestným stíhaním boli vynaložené neúčelne) a na náhradu nemajetkovej ujmy (spočívajúcej podľa tvrdení žalobcu v zhoršení jeho zdravotného stavu, ktoré vyvolalo trestné stíhanie).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. K tejto vade zmätočnosti - ako uviedol - došlo tým, že odvolací súd dovolanie prejednal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania a vykonania výsluchu strán sporu. Podľa názoru dovolateľa bolo potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie najmä preto, lebo už v odvolaní namietal znemožnenie realizácie jeho práva na prednesenie záverečnej reči. V ďalšej časti dovolania žalobca uviedol, že súdy rozhodli na podklade dokazovaním nepodloženého záveru o nepreukázaní existencie nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci, neexistencii jeho škody a tiež príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a vznikom škody. Podľa presvedčenia žalobcu je rozhodnutie odvolacieho súdu neočakávané a arbitrárne. Z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 420 CSP a v § 421 ods. 1 CSP.

6. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v tomto ustanovení sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (svojou procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. „Procesným postupom súdu“ je len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo

56/2017).

10. Žalobca tvrdí, že k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP došlo tým, že súd prvej inštancie nerešpektoval jeho procesné oprávnenie vyplývajúce z § 182 CSP a nevytvoril mu možnosť zhrnúť na záver pojednávania svoj návrh a vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Ako však vyplýva zo spisu, konkrétne zo zápisnice spísanej na pojednávaní uskutočnenom 9. apríla 2018 (č.l. 134 spisu), súd prvej inštancie na tomto pojednávaní vyzval náležitým spôsobom obe procesné strany na prednesenie ich záverečných rečí. Splnomocnený zástupca žalobcu (ktorého úkony treba považovať za úkony žalobcu) na záver pojednávania realizoval právo vyplývajúce z § 182 CSP - vyjadril sa k otázke (ne)zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej moci, ako aj k otázke podstaty a preukázania škody a nemajetkovej ujmy. Zdôraznil, že len v dôsledku nezákonne vedeného trestného stíhania musel žalobca vyhľadať adekvátnu právnu pomoc, lebo jeho vtedajšia obhajkyňa ho odmietla zastupovať. V záverečnej reči tiež vysvetlil, že iba v súvislosti s postupom orgánu verejnej moci došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu a neoprávnenému zásahu do jeho nemajetkovej sféry. Dovolací súd so zreteľom na obsah tejto zápisnice dospel k záveru, že žalobca nedôvodne namieta nerešpektovanie ustanovenia § 182 CSP súdom prvej inštancie.

11. Žalobca zastáva názor, podľa ktorého k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo tiež tým, že odvolací súd na prejednanie jeho odvolania nenariadil odvolacie pojednávanie. K tomu treba uviesť, že povinnosť odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie je upravená v § 385 ods. 1 CSP. V zmysle tohto ustanovenia je odvolací súd povinný nariadiť odvolacie pojednávanie len vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V danom prípade odvolací súd vychádzal z výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, pričom mal zreteľne za to, že dokazovanie nebolo potrebné doplniť, ani zopakovať. Žalobca podal odvolanie v súkromnoprávnej veci, ktorej prejednanie na odvolacom pojednávaní nevyžadoval verejný záujem. Odvolací súd bol preto oprávnený prejednať odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Jeho postup bol v súlade s § 385 ods. 1 CSP. Postupom, ktorý žalobca namieta v tejto časti dovolania, preto nemohlo dôjsť k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

12. Je zrejmé, že žalobca - z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) - vyvodzuje procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov súdov oboch inštancií, na ktorých založili svoje rozhodnutia. Tvrdí, že ich rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci ale nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

13. Pokiaľ dovolateľ súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017).

14. Žalobca tiež tvrdí, že dovolaním napadnutý rozsudok je neočakávaný a arbitrárny.

14.1. Súd prvej inštancie na podklade výsledkov ním vykonaného dokazovania založil svoje rozhodnutie na závere, že žalobca v konaní nepreukázal (kumulatívne) splnenie predpokladov vzniku zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci. Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta nesprávnosť tohto záveru, musel si byť vedomý, že práve otázky preukázania predpokladov vzniku zodpovednosti štátu podľa tohto zákona budú posudzované odvolacím súdom. Skutočnosť, že odvolací súd vychádzal (v porovnaní so súdom prvej inštancie) z iného názoru na preukázanie existencie nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci, nič nemení na tom, že aj podľa názoru odvolacieho súdu zostali (napriek tomu) nepreukázané ďalšie predpoklady zodpovednosti

štátu - len v prípade ich kumulatívneho splnenia totiž vzniká nárok na náhradu škody. Vzhľadom na to neobstojí námietka žalobcu, že odvolací súd rozhodol na podklade neočakávane prijatých skutkových alebo právnych záverov.

14.2. O zjavnú arbitrárnosť ide spravidla vtedy, ak je rozhodnutie súdu založené na takej interpretácii alebo aplikácii právnej normy súdom, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je rozhodnutie súdu založené, celkom absentujú alebo sú protirečivé a popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné alebo v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nevyplýva z napadnutého rozhodnutia, že by rozsudok odvolacieho súdu mal znaky takto chápanej arbitrárnosti.

14.3. Pre prípad, že žalobca má na mysli tiež nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, treba uviesť, že výklad toho, kedy ide o nepreskúmateľnosť rozhodnutia a aké sú jej právne dôsledky z hľadiska § 420 písm. f/ CSP, podal už najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach, v ktorých odkázal na stanovisko najvyššieho súdu R 2/2016 (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Vysvetlil, že v zmysle stanoviska R 2/2016 ide o vadu zmätočnosti relevantnú podľa uvedeného ustanovenia iba celkom výnimočne, napríklad vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie. V súvislosti s tým najvyšší súd zdôraznil, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, lebo postačuje, aby odôvodnenie rozhodnutia opravného súdu reagovalo na tie námietky, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia preskúmaného v odvolacom konaní. Podľa názoru dovolacieho súdu nie je dovolaním napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné. Z napadnutého rozhodnutia je dostatočne zrejmá určujúca podstata dôvodov, so zreteľom na ktoré dospel odvolací súd k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal okolnosti opodstatňujúce záver, že mu vznikol nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu vzniknutú pri výkone verejnej moci.

15. Naostatok najvyšší súd pripomína konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp.zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP ako nedôvodné.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.